

e de consa-

unhef bedoelde
goeder trouw,
— te laat —
catechiseeren,
s zijn, en toch
geordende ka-
zeg het met
tusschen „ka-
tomie.

t anderen. De
en, dat zij
van kanaal

itutairleer

erd getrokken,
nzet hebben:
niet ontnemen
en ervan — al
de voorwaar-
epaalde kanaal
rijwillig.
ide processen,
er iets anders

die in de lijn
schrijven, en
ben, welke tot
roepen wa-
rk. En dat ze
nemen door —

canalengravers)
van de graaf-
men, vormden
open, en zetten
graven.

of ze schreven
„Geest“. En
en tegen „let-
blad uit, dat
n sturen brief-
in blad, waarin
orstaan, vooral
moet. Precies
n leiders doen,
erker te kunnen
als een nieuwe
preken roerend
vóór het drin-

breken. Zooals
en. Ze werden
itten straks van
en heute seiner
er eeuwen na

graven wil, die
werk wordt
et.
Hij wáter; en

K. S.

wat ik in het
en geleden op-
or ons van de
t looneel“, stel-
op, dat slechts
iden brengt, die
iderwijs, diaco-
nseerde daarop
te moeten zeg-
el juist is. Men
sichen, dat zij
penmaal erkend
zer, ons leven
ronging van de
dt, of niet be-
inkrijk.

Ik denk maar
an den vragen-
gelingsblad, die
e niet moe wor-
heidene vragers
ag een christen
edie, en behoort
stóvast het ant-
alles, wat een
mag niets, wat
zit achter dit
; maar het ant-

en eenvoud zóó
k, waarover de
er niet op kun-
zending betaalt,
e lager en hoe-
ovoort. Maar de
jaar zóó goed
ping heeft, om
gaard en twee
ders wijngaard,
ander laat het

liggen. Dus moet de laatste overbelast worden. Hij moet de onbetaalde rekeningen van den eerste betalen, want hij mag niet zijn vader laten berooven, voorzover n.l. hij zelf in staat is. Hem weer te geven uit zijn eigen hand, wat de andere zoon den Vader onthield. Daarom zijn de penningen, die de krentewerger en de bakker van dr. Kuyper's „kleine luyden“ — men weet, dat er over gespot is in deze termen ongeveer — afdragen voor zending, hooger onderwijs en lager onderwijs, waarin Gods naam erkend wordt, inderdaad een zwaarder offer, dan hij zich zou moeten getroosten, als anderen mee-offerden, of als het getal der gewilligen grooter was.

De „kinderen der wereld“ begrijpen dat niet, en wij zelf ook niet altijd. Wie er oog voor krijgt, heeft niet den moed meer, de kwesties van vermaak, spel, vacantie, rust, kunst, levensgenot, zelfcultuur, enz. aan de orde te stellen op zóó'n manier, dat men doet, alsof de Vader der geesten louter willige zonen had. Wij zullen nu eenmaal harder moeten werken, en zwaarder belasting moeten opbrengen, omdat de leegloopers in Gods wereld zoo veel zijn. Onze extra belasting in Gods rijk opbrengen, dat wordt onze eer, als wij bewust de wereld God zien berooven, en voor haar willen „opbrengen“, opdat het „werk des Vaders“ niet gehinderd worde. „Zoo zijn dan de zonen vrij“, zegt Christus. Dat is hun erfrecht.

Maar opdat wij voor hun val niet mee verantwoordelijk worden, voegt Hij er aan toe, daarom moeten de zonen betalen. En straks dubbel betalen. Dat is de praktijk.

K. S.

Moeten dit onze gereformeerde voormannen worden?

Zoo vroeg De Wekker (chr. geref.) onlangs, in verband met een feestviering van een studenten-gemeenschap, waartoe behalve leden der gereformeerde kerken, ook leden van de hervormde en van de chr. geref. kerk, soms zelfs darbisten, behooren. Ook leden van de groep-Kersten.

Het is mij eens overkomen, dat De Wekker, toen ik van een „chr. geref. student“ sprak, publiek schreef, dat het chr. geref. volk daarbij aan geen andere schepselen dacht, dan aan die, welke te Apeldoorn opgeleid worden voor het predikantschap bij de chr. geref. kerk.

Na deze publicatie zal ik wel geen gevaar loopen, van misduiding verdacht te worden, als ik onderstel, dat de Wekker-lezers, bij het peinzend over de in den titel door De Wekker gestelde vraag, gelijk ze die treffen in hun blad, speciaal aan leden van de Geref. Kerken denken.

Het kan dus zijn nut hebben, De Wekker aan te vullen met de opmerking: dat De Wekker pas duidelijk voor eigen lezers wezen zou, als er stond: moeten dit de voorgangers worden in de geref. kerken, hervormde kerk, darbisten, geref. gemeenten (ds. Kersten) en — de chr. geref. kerk?

Over de vraag zelf spreken we nu niet meer natuurlijk.

K. S.

Een amerikaansche stem over het Congres van Londen.

Onze lezers herinneren zich, wat over het angekondigde congres te Londen geschreven is, door prof. Grosheide, daarna door mij, vervolgens door dr. v. Lonkhuyzen. Diens opvatting, kenbaar uit het toen opgenomen artikel, werd sinds bevestigd door het in de dagbladen opgenomen programma, en thans door wat dr. H. Beets (Grand Rapids) opmerkt in „De Heidenwereld“ (no. 419):

„Men moet zich echter niet te veel van dat Congres voorstellen. Naar wij begrijpen is 'leemvondig de Jaarvergadering der Sovereign Grace Union. En die Union is wel wat eenzijdig. Zoowel in de richting van de Geref. gemeenten bovengenoemd?“ (hiermee bedoelt dr. Beets de groep-Kersten, ten onzent). Dr. Beets schreef blijkbaar, vóórdat hij dr. v. L.'s artikel in ons blad had kunnen opmerken.

K. S.

ZENDING EN EVANGELISATIE

Evangelisatie-motieven uit de werken van
Mevrouw Bosboom-Toussaint.

Alles tevergeefs!

II.

Van Aelst had Geertje zitten aanhooren met zeker verbeterd ongeduld. Hij was haar onafgevend blijven aanzien, alsof hij bezig was een studie te maken van haar physionomie. Glimlachend, wees hij met spotternij haar woorden af.

„Eerzame en welwijze Geertje Pieters! gij zult mij, hoop ik, getuigenis geven, dat ik naar uw sermoenen heb zitten luisteren met de aandacht van mijn catechisatiejaren, en ik ben ten volle overtuigd, dat gij een uitnemende theologante zijt, en een bekwaame doctoresse voor dezulken die aan

zielskwalen lijden en tevens met zwakke hersenen zijn bezocht....“

„Maar mijn beste meester Willem!“ viel Geertje in, half geërgerd half droevig. „daar is hier ganschelijk geen kwestie van theologie; wat ik zeide raakt der ziele dierbaarste belangen.“

„De mijne zal u dan toch niet dierbaarder zijn dan zij mij zelf is.“ viel hij in met koude ironie; „en nu.... ik ontsla u van alle zorg en moeite te dier behoefte; ik verlang alleen van u dat gij mij zult informeerden van 'tgeen uw voormalige meesteres belangt.“

Geertje overhandigde hem nu een pakje, bevattende de vermaking, die zij aan van Aelst had nagelaten. Met gejaagde hand werd het door hem geopend. 't Was een dagboek, het dagboek van Maria van Oosterwijk, met het opschrift: Dagboek van zijn proefjaar.

Inplaats van het kalm en aandachtig te lezen, bladerde hij er alleen wat in rond, met bevend zenuwachtigen vingergreep de pagina's omslaande, eindelijk, bij de laatste bladzijde, schudde hij het hoofd en fronste de wenkbrauwen, en sloeg daarop het boek weer dicht, het van zich schuivende als met zekeren onwil, terwijl hij tot Geertje zeide:

„Daar komen wel wat veel bijbeltermen en schriftuurplaatsen in, die het voor mij onverstaanbaar en ongenietbaar maken.“

Toen hij durfde verklaren, hoe de inhoud van het dagboek getuigde dat Maria's hoofd in verwarring gebracht en zij tot ziekelijke dweeperij vervallen was, schudde Geertje het hoofd met onverholen misnoegen. Zij sloeg als in smartelijke verbazing de handen ineën, terwijl haar zwarte oogen fonkelden van verontwaardiging.

„Meester Willem, meester Willem, meester Willem, hoe kunt gij zoo van de juffrouw spreken, en nog zeggen, dat zij u lief is geweest.... Wel verre van verward of bekrompen te zijn geworden op het laatst van haar leven, zooals gij schijnt te onderstellen, is zij frisch en helder van hoofd gebleven tot in de uiterste ure; ik heb het u immers meegedeeld, hoe zij zacht en kalm is ingeslapen met een glimlach op de lippen en een gebed in het hart.... hebt gij dat dan niet verstaan?“

„Och jawel, die simpelheid van 'tgeleefde, die geestdrijvende overspanning die ze gebed noemen, schijnt dat vermogen te hebben de luiden zoetelijk om te voeren in hersenschimmen, waarbij ze al dommelend het leven verlaten zonder de doods-vreze te kennen. Ik heb dat meer hooren zeggen.“

„Dat is dan een bedwelmeling die wel lang aanhoudt, want de juffrouw heeft er mee geleefd en gewerkt sinds ik haar heb gekend, en dat is van haar twintigste jaar tot in de zestig! en in de laatste maanden toen zij al te eerder en zwakker werd en het duidelijk voelde, dat zij de hutte der sterfelijkheid ging afleggen, had zij nog de kloekheid van geest om met mij alles te bespreken van wat zij wilde dat bij haar sterven en na haar dood zoude geschieden — een zulke toestand is door de luiden, die gezond Hollandsch spreken en verstaan nimmer beschreven geworden als een staat van bedwelmeling, verwarring of geestdrijverij.“

Wat verder tuaschen hem beiden verwisseld werd, toont op ontzettende wijze, welke argumenten, voorwendsels en uitvluchten personen van dit gehalte in den regel aangrijpen, om zich van den voor hen lastigen aandrang te ontslaan. Zij verweren zich veelal met dwaze taal en ongerijmde beschuldigingen tegen de zoogenaamde „fijnen“.

Het leven van „wilde Willem“ werd, terwijl hij pochte op zijn geld en praalde met zijn schatten, innerlijk hoe langer hoe killer en kouder. Vol holle onbevredigdheid, was hij naar Delft teruggekeerd, om, zooals hij het noemde, nog wat goed te maken, van wat hij in zijn jeugd misdaan had. Doch al zijn voornemens waren niets dan grisaards-fantasieën, die uiteenspatten als de zeepbellen der kindsheid bij de aanraking der werkelijkheid. De bloemschilderes, die hij den rug toegekeerd had, was reeds vijf jaar overleden. Hier viel dus niets meer goed te maken. En de familie, welke hij door zedeloze daden diep had gegriefd, weigerde het bloedgeld, dat hij hooghartig wilde offereeren, aan te nemen.

Gramstorig de onmacht verwenschend, dat hij met zijn geld niet eens kon doen, wat hij wilde, boog hij het hoofd en het als in zijn handen verbergend, mompelde hij halfloos: „Ja, ja! zij heeft gelijk, maar al te zeer gelijk; ik ben ellendig!“

Met den ernst van een diep mededoogen sprak Geertje: „Als gij u dus gevoelt, moet gij toch behoefte hebben aan de lufenis, die gij nu afwijst, dan zult gij eenmaal behoefte gevoelen aan hetgeen gij nu roekeloos bespot. Och, waarom wilt gij niet aannemen wat u nu nog ten goede zou kunnen komen?“

„Wat zou mij nog ten goede kunnen komen?“ riep hij, het hoofd opheffende en naar haar opziende met de verbittering der uiterste moedeloosheid.... „O Geertje Pieters, Geertje Pieters! gij kunt niet raden wat ik tors onder dit blinkende statiegewaad, waarmee ik mijn ellende omkleed.“

Weldra trok hij af, de ongelukkige. Ofschoon hij het gezelschap der menschen haatte, toch moest hij, om zichzelf te ontvluchten, zich werpen te midden van hun rumoer. Hij koerde zich af van die het wel met hem meenden, altijd onringd en

achtervolgd door zijn bedienden, „lage knechtelijke zielen, aan hem gehecht, zooals de landman gehecht is aan de koe, die hem van melk en boter voorziet“.

Schrik contrast met de liefdevolle vrouwengestalten, die zijn geld afwezen, doch met niet aflatende trouw steeds het goede voor hem bedoelden en zochten.

Zelfs toen zij gehoord hadden, dat hij zijns weegs was gegaan, om aan uitpattingen met jonge bentgenooten zich over te geven, lieten zij hem nog niet los. Zij hadden alle steeds gepoogd tot zijn terechtbrenging, maar helaas, zonder te slagen. Wat zij ook zeiden, vermaanden, verzekerden, de ongelukkige bleek niet meer in staat de diepste betekenis er ook maar eenigszins van te verstaan. „Wie den weg der verharding kiest boven dien der boetvaardigheid, kan het er ontzettend ver in brengen“. Wilde Willem was voor iederen geestelijken indruk ten eenenmale onvatbaar geworden. Elke gedachte aan godsdienst had hij verdrongen. Oud-wijvenpraat was het hem en anders niet. Iedere klopping van zijn geweten dempte hij. „Wat zal men zich de korte levensdagen, die er nog resten, bang en lastig maken, voor hetgeen ondersteld wordt na dezen te zullen gebeuren, en waarop niemand met zekerheid iets weet te zeggen“.

’t Was dus alles tevergeefs.

Heemstede.

J. P. TAZELAAR.

RONDOM HET ZAKENLEVEN

Speculatie.

IV.

c. Wij komen thans tot een zeer belangrijk punt. De vraag is onder de oogen te zien, of de speculatie-handel zal trachten een normaal, zoo rustig mogelijk bedrijf te zijn, zooals b.v. winkeliers geen beter leven kunnen hebben dan bij vaste goederen-prijzen, dan wel of het wezen van de speculatie dwingt tot het forceeren van prijsbewegingen, liefst zoo heftig mogelijk, om op deze wijze wat men dan noemt een slag te kunnen slaan. Het laatste is heel sterk beweerd in de volgende woorden:

„Dientengevolge bestaat voor de speculatie niet alleen de verleiding maar om zoo te zeggen de behoefte, uit zucht tot zelfbehoud, de markt nooit tot rust te laten komen. Dat dit geen theoretische deductie, maar in werkelijkheid de praktijk is, is een ieder bekend, die niet uit vooringenomenheid zichzelf dit inzicht beneemt.“¹⁾

Men gevoelt dat, mocht deze uitspraak juist zijn, de speculatie een heel leelijk merk ingebrand is.

De even geciteerde uitspraak laat eigenlijk geen tegenspraak toe aan wie bevreesd is van „vooringenomenheid“ beschuldigd te worden. Maar de man, die deze stoute bewering heeft gedaan, gaat ten slotte ook uit van een onbewezen en ook niet te bewijzen stelling. Al hetgeen hij aanvoert moge op zichzelf een interessant betoog zijn, doch dat betoog heeft nog niet de bewijzen geleverd van wat hij als de werkelijkheid van de praktijk wil stellen. Hij komt trouwens op dezelfde bladzijde, waarop de evengenoemde bewering staat, met zichzelf in tegenspraak, wanneer hij beweert, dat verzekeraar en verzekerde persé tegenover elkander staan. Deze bewering moet dienen ter adstructie van de reeds geciteerde uitspraak ten aanzien van het streven der speculatie. Afgezien van de vraag, of inderdaad de twee begrippen speculatie en assurantie in het betoog van dezen schrijver zijn te vergelijken, de praktijk reeds weersprekt hem, wanneer men ziet hoeveel groote ondernemingen in het nemen van z.g. „eigen risico“ de functie van assurateur en geassureerde vereenigen, terwijl het bovendien in strijd is met ons algemeen gevoel, te beweren dat de verzekerde, als zodanig, immer staat tegenover den verzekeraar. Men zou met meer recht kunnen spreken van een coöperatie met, als regel, uitgesloten aansprakelijkheid der verzekerden. De geciteerde uitspraak is dan ook onmogelijk te verzoenen met de conclusies, die deze schrijver aan het einde van dit hoofdstuk noemt.²⁾

Natuurlijk moet men toegeven (men zou zijn oogen wel dubbel moeten bedekken om dit niet te hebben gezien), dat in het (inter)nationale speculatiebedrijf soms machinaties optreden, die prijsveranderingen forceeren, welke niet een noodzakelijk gevolg behoeven te wezen van de beweging van het artikel zelf. Doch is nu door het wan-gedrag van enkelen geteekend het normale gedrag van de meesten? Het gaat om de vraag, of elke speculant haakt en hijgt en drijft naar heftige prijs-schommelingen. Wij meenen, dat op deze vraag een ontkennend antwoord moet worden gegeven. Men behoeft en verwacht natuurlijk een prijsverloop, waardoor men zich een zekere winst mogelijk maakt ziet, doch de verbintenissen, die een speculant gewoonlijk aangaat, zijn zoo omvangrijk, dat

¹⁾ Oswald v. Nell-Breuning S. J., t.a.p. blz. 168.

²⁾ Zie blz. 188 van het genoemde werk.